

Konvencija pret diskrimināciju izglītībā,

ko Apvienoto Nāciju Organizācijas Izglītības, zinātnes un kultūras organizācijas ģenerālkonference pieņēmusi 1960.gada 14.decembrī.

Apvienoto Nāciju Organizācijas Izglītības, zinātnes un kultūras organizācijas ģenerālkonference, kuras 11.sesija notika Parīzē no 1960.gada 14.novembra līdz 15.decembrim,

atsaucoties uz to, ka Vispārējā cilvēktiesību deklarācija apstiprina diskriminācijas aizlieguma principu un pasludina ikviena cilvēka tiesības uz izglītību,

ņemot vērā, ka diskriminācija izglītībā ir tiesību pārkāpums, kā norādīts minētajā deklarācijā,

ņemot vērā, ka atbilstoši konstitūcijas noteikumiem Apvienoto Nāciju Organizācijas Izglītības, zinātnes un kultūras organizācijai jāizveido sadarbība starp valstīm, lai visiem nodrošinātu cilvēktiesību un vienlīdzīgu izglītības iespēju vispārēju ievērošanu,

apzinoties, ka attiecīgi Apvienoto Nāciju Organizācijas Izglītības, zinātnes un kultūras organizācija, ņemot vērā valstu izglītības sistēmu dažādību, ne tikai aizliedz jebkāda veida diskrimināciju izglītībā, bet arī veicina izglītībā vienlīdzīgas iespējas visiem un attieksmi pret visiem,

pirms tam saņemot ierosinājumus attiecībā uz dažādiem diskriminācijas aspektiem izglītībā, tādejādi iekļaujot sesijas darba kārtībā 17.1.4.punktu,

tās desmitajā sesijā nolemjot, ka šis jautājums izskatāms starptautiskā konferencē, kā arī rekomendācijās dalībvalstīm,

1960.gada četrpadsmitajā decembrī pieņem šo konvenciju.

1.pants

1. Šajā konvencijā termins "diskriminācija" ietver jebkuru atšķiršanu, izslēgšanu, ierobežošanu vai priekšrocības došanu, kādēļ saistībā ar rasi, ādas krāsu, dzimumu, valodu, reliģisko pārliecību, politiskajiem vai citiem uzskatiem, valsts vai sociālo piederību, ekonomiskajiem apstākļiem vai izcelšanos netiek radīta vienlīdzīga attieksme izglītības jomā vai tā tiek vājināta, jo īpaši:

- a) liedzot jebkurai personai vai personu grupai pieeju jebkura veida un līmeņa izglītībai;
- b) ierobežojot jebkuras personas vai personu grupas iespējas iegūt labāku izglītību;
- c) atbilstoši šīs konvencijas 2.panta noteikumiem, izveidojot vai uzturot atsevišķas izglītības sistēmas vai iestādes personām vai personu grupām, vai
- d) radot personām vai personu grupām apstākļus, kas nav atbilstoši cieņai pret cilvēku.

2. Šajā konvencijā termins "izglītība" attiecas uz visu veidu un līmeņu izglītību, un ietver izglītības pieejamību, izglītības standartus un kvalitāti, kā arī apstākļus, kādā tā tiek sniegta.

2.pants

Ja valsts to atļauj, tad, šīs konvencijas 1.panta izpratnē, šāda situācija nedrīkst veicināt diskrimināciju:

a) atsevišķu izglītības sistēmu vai iestāžu dažādu dzimumu skolniekiem izveidošana un uzturēšana, ja šīs sistēmas vai iestādes piedāvā vienlīdzīgu izglītības pieejamību, nodrošina pedagoģisko personālu ar līdzvērtīga standarta kvalifikāciju, kā arī vienādas kvalitātes skolas telpām un aprīkojumu un dod iespēju apgūt vienādus vai līdzvērtīgus mācību kursus;

b) reliģiskos vai lingvistiskos principu dēļ izveido un uztur atsevišķas izglītības sistēmas vai iestādes, kas piedāvā izglītību, kas ir saskaņā ar skolēnu vecāku vai likumīgo aizbildņu vēlmēm, ja līdzdalība šādās sistēmās vai šo iestāžu apmeklējums nav obligāts un, ja piedāvātā izglītība atbilst standartiem, kurus kompetentās iestādes var noteikt vai apstiprināt, jo īpaši vienāda līmeņa izglītībai;

c) privāto izglītības iestāžu izveidošana un uzturēšana, ja iestāžu mērķis nav jebkuras grupas izslēgšanas veicināšana, bet gan izglītības iestāžu nodrošināšanu papildus sabiedriskajām iestādēm, ja iestādes tiek vadītas atbilstoši šim mērķim, un, ja piedāvātā izglītība atbilst standartiem, kurus kompetentās iestādes var noteikt vai apstiprināt, jo īpaši vienāda līmeņa izglītībai.

3.pants

Lai šīs konvencijas izpratnē izskaustu un novērstu diskrimināciju, Puses apņemas:

a) atcelt jebkuras tiesību normas un administratīvos norādījumus, kā arī pārtraukt jebkuru administratīvo praksi, kas ietver diskrimināciju izglītībā;

b) ja nepieciešams ar tiesību aktiem, nodrošināt praksi, kas nav diskriminējoša, skolēnu pieņemšanā izglītības iestādēs;

c) neatļaut nekādu valsts iestāžu atšķirīgu attieksmi dažādu valstspiederīgo vidū, izņemot nopelnu un vajadzību dēļ, attiecībā uz skolas apmaksu un stipendiju piešķiršanu vai jebkura cita veida skolēnu atbalstīšanu un nepieciešamajām atļaujām, kā arī atvieglojumiem mācībām ārvalstīs;

d) jebkurā sabiedrisko iestāžu sniegtajā palīdzībā izglītības iestādēm, neatļaut nekādus ierobežojumus vai priekšrocības, pamatojoties vienīgi uz skolēnu piederību kādai konkrētai grupai;

e) nodrošināt ārvalstniekiem, kas apmetušies Puses teritorijā, tādu pašu izglītības pieejamību kā Puses valstspiederīgajiem.

4.pants

Šīs konvencijas Puses apņemas turpmāk noteikt, attīstīt un piemērot valsts politiku, kas, izmantojot valsts apstākļiem un izmantojumam piemērotas metodes, veicinās iespēju un attieksmes vienlīdzību izglītības jautājumos, jo īpaši:

a) noteikt bezmaksas un obligātu pamatzglītību, vidējo izglītību tās dažādajos veidos vispārpieejamu visiem, augstāko izglītību padarīt vienlīdz pieejamu visiem, pamatojoties uz katra individuālajām spējām, pārliecināties par tiesību aktā noteiktās skolas apmeklējuma ievērošanu;

b) nodrošināt līdzvērtīgus izglītības standartus visās vienāda līmeņa sabiedriskās izglītības iestādēs, kā arī pārliecināties, ka sniegtās izglītības kvalitātes nosacījumi ir līdzvērtīgi;

c) ar attiecīgām metodēm veicināt un stiprināt to personu izglītību, kuri nav saņēmuši pamatzglītību vai kuri nav pabeiguši visu pamatzglītības kursu, un turpmāku izglītošanos atbilstoši viņu individuālajām spējām;

d) skolotājiem nodrošināt apmācību, kas nav diskriminējoša.

5.pants

1. Konvencijas Puses piekrīt, ka:

a) izglītība jāvērs uz cilvēka personības pilnu attīstību, kā arī uz cilvēktiesību un pamatbrīvību ievērošanas stiprināšanu, tai jāveicina izpratne, iecietība un draudzība starp tautām, rasu un reliģiskām grupām, kā arī jāsekmē Apvienoto Nāciju Organizācijas pasākumi miera uzturēšanā;

b) svarīgi cienīt vecāku un, ja tādi ir, likumīgo aizbildņu brīvību, pirmkārt, izvēlēties saviem bērniem iestādes, kas nav valsts iestāžu uzturētas, bet kas atbilst tiem minimālajiem izglītības standartiem, kurus kompetentās iestādes var noteikt vai apstiprināt un, otrkārt, saskaņā ar valsti ievēroto kārtību tiesības aktu piemērošanā nodrošināt bērnu reliģisko un morālo izglītību atbilstoši viņu pārliecībai, tāpat nevienai personai vai personu grupai nedrīkst pakļaut reliģisku norādījumu saņemšanai, ja tās nav saskaņā ar viņa vai viņas pārliecību;

c) svarīgi atzīt mazākumtautību pārstāvju tiesības turpināt viņu pašu izglītības pasākumus, ietverot skolu uzturēšanu un atkarībā no katras valsts izglītības politikas dzimtās valodas izmantošanu vai mācīšanu tajā, tomēr ņemot vērā, ka:

i) šīs tiesības netiek realizētas veidā, kas kopumā kavē minēto mazākumtautību pārstāvjus izprast visas kopienas kultūru un valodu, kā arī piedalīties tās pasākumos, vai arī veidā, kas ierobežo valsts suverenitāti;

ii) izglītības standarts nav zemāks par vispārējo standartu, ko kompetentās iestādes noteikušas vai apstiprinājušas, un

iii) šādu skolu apmeklējums nav obligāts.

2. Šīs konvencijas Puses apņemas veikt visus nepieciešamos pasākumus, lai nodrošinātu šī panta 1.punktā noteikto principu piemērošanu.

6.pants

Šīs konvencijas piemērošanā Puses apņemas pievērst vislielāko uzmanību jebkuriem ierosinājumiem, kurus Apvienoto Nāciju Organizācijas Izglītības, zinātnes un kultūras organizācijas ģenerālkonference turpmāk pieņems un kuros tiks noteikti pret dažādajām diskriminācijas formām izglītībā veicamie pasākumi ar mērķi nodrošināt iespēju un attieksmes vienlīdzību izglītībā.

7.pants

Šīs konvencijas Pusēm savos regulārajos ziņojumos, kas iesniedzami Apvienoto Nāciju Organizācijas Izglītības, zinātnes un kultūras organizācijas ģenerālkonferencei datumos un veidā, ko tā noteiks, jāsniedz informācija par Puses pieņemtajiem normatīvajiem un administratīvajiem aktiem un citām darbībām, ko tā veikusi konvencijas piemērošanā, jāziņo

arī par tām darbībām, kas veiktas 4.pantā noteiktās valstu politikas noteikšanā un attīstībā, kā arī sasniegtajiem rezultātiem un sastaptajiem šķēršļiem minētās politikas īstenošanā.

8.pants

Jebkuri strīdi, kas attiecībā uz konvencijas interpretāciju vai piemērošanu var rasties starp divām vai vairākām valstīm - šīs konvencijas Pusēm - un kuras nevar atrisināt strīdus pārrunu ceļā, pēc pārrunu Pušu pieprasījuma, nerodot citu veidu strīdu atrisināšanai, jāiesniedz izskatīšanai Starptautiskajā tiesā.

9.pants

Nekādas atrunas attiecībā uz šo konvenciju nav pieļaujamas.

10.pants

Šī konvencija nemazina personu vai grupu tiesības, kas dotas atbilstoši starp divām vai vairākām valstīm noslēgtiem nolīgumiem, ja šīs tiesības nav pretrunā ar konvencijas būtību vai garu.

11.pants

Konvencija ir izstrādāta angļu, franču, krievu un spāņu valodā, minētie četri teksti ir līdzvērtīgi autentiski.

12.pants

1. Konvencija jāratificē vai jāpieņem Apvienoto Nāciju Organizācijas Izglītības, zinātnes un kultūras organizācijas dalībvalstīm saskaņā ar to attiecīgajām konstitucionālajām procedūrām.
2. Ratifikācijas vai pieņemšanas dokumentus jādeponē Apvienoto Nāciju Organizācijas Izglītības, zinātnes un kultūras organizācijas ģenerāldirektoram.

13.pants

1. Konvencijai var pievienoties visas valstis, kas nav Apvienoto Nāciju Organizācijas Izglītības, zinātnes un kultūras organizācijas dalībnieki, tomēr kuras Organizācijas Valde uz to aicina.
2. Konvencijai var pievienoties, Apvienoto Nāciju Organizācijas Izglītības, zinātnes un kultūras organizācijas ģenerāldirektoram deponējot pievienošanās dokumentu.

14.pants

Konvencija stājas spēkā trīs mēnešus pēc trešās ratifikācijas, pieņemšanas vai pievienošanās dokumenta deponēšanas, tomēr attiecībā vienīgi uz tām valstīm, kas savus attiecīgos dokumentus deponējušas noteiktajā datumā vai pirms tā. Tā stājas spēkā attiecībā uz jebkuru citu pusi trīs mēnešus pēc tās ratifikācijas, pieņemšanas vai pievienošanās dokumenta deponēšanas.

15.pants

Konvencijas Puses atzīst, ka konvencija piemērojama ne tikai valsts pamatteritorijā, bet arī visās bez pašpārvaldes esošajās teritorijās, aizbildnības, koloniālās un citās teritorijās atbilstoši tām starptautiskajām attiecībām, par kurām tās ir atbildīgas. Tās apņemas, ja

nepieciešams, apspriesties ar šo teritoriju valdībām vai citām kompetentām iestādēm ratifikācijas, pieņemšanas vai pievienošanas laikā vai pirms tam, lai nodrošinātu konvencijas piemērošanu šajās teritorijās, kā arī Apvienoto Nāciju Organizācijas Izglītības, zinātnes un kultūras organizācijas ģenerāldirektoram ziņot par tām teritorijām, kurām konvencija attiecīgi piemērota, paziņojums stājas spēkā trīs mēnešus pēc tā saņemšanas.

16.pants

1. Katra konvencijas Puse savā vai jebkuras teritorijas, par kuras starptautiskajām attiecībām tā ir atbildīga, vārdā var denonsēt konvenciju.
2. Par denonsēšanu jāpaziņo rakstiskā dokumentā, kas deponējams Apvienoto Nāciju Organizācijas Izglītības, zinātnes un kultūras organizācijas ģenerāldirektoram.
3. Denonsēšana stājas spēkā 12 mēnešus pēc denonsēšanas dokumenta saņemšanas.

17.pants

Apvienoto Nāciju Organizācijas Izglītības, zinātnes un kultūras organizācijas ģenerāldirektors informē organizācijas dalībvalstis, valstis, kas nav organizācijas dalībvalstis, bet kas minētas 13.pantā, kā arī Apvienoto Nāciju Organizāciju par visu 12. un 13.pantā minēto ratifikācijas, pieņemšanas vai pievienošanās dokumentu deponēšanu, kā arī par paziņojumiem un denonsēšana dokumentiem, kā minēts attiecīgi 15. un 16.pantā.

18.pants

1. ANO Izglītības, zinātnes un kultūras organizācija var pārskatīt šo konvenciju. Tomēr jebkura pārskatīšana būs saistoša tikai tām valstīm, kas kļūs par pārskatītās konvencijas Pusēm.
2. Ja ģenerālkonference pārskatot šo konvenciju pilnībā vai kādu tās daļu pieņems jaunu konvenciju, tad, ja vien jaunā konvencija neparedz citādi, kopš jaunās konvencijas stāšanās spēkā, šo konvenciju vairs nevarēs ratificēt, pieņemt vai tai pievienoties.

19.pants

Saskaņā ar Apvienoto Nāciju Organizācijas statūtu 102.pantu šo konvenciju pēc Apvienoto Nāciju Organizācijas Izglītības, zinātnes un kultūras organizācijas ģenerāldirektora pieprasījuma reģistrē Apvienoto Nāciju Organizācijas sekretariātā.

Izstrādāta Parīzē, 1960.gada piecpadsmitajā decembrī, divos autentiskos eksemplāros, kurus parakstījuši ģenerālkonferences vienpadsmitās sesijas priekšsēdētājs un ANO Izglītības, zinātnes un kultūras organizācijas ģenerāldirektors, kas deponējami ANO Izglītības, zinātnes un kultūras organizācijas arhīvā, notariāli apliecināti eksemplāri tiks nogādāti visām 12. un 13.pantā minētajām valstīm, kā arī ANO.

Iepriekšminētais dokuments ir autentisks konvencijas teksts, ko ANO Izglītības, zinātnes un kultūras organizācija noteiktajā kārtībā pieņēmusi tās vienpadsmitajā sesijā, kas notika Parīzē un tika pasludināta par slēgtu 1960.gada piecpadsmitajā decembrī.

Mēs 1960.gada piecpadsmitajā decembrī to apliecinām ar saviem parakstiem.